

Audiocafé – přepis 4. debaty

Lenka Hubáčková

Audiocafé a jeho čtvrtá debata byla věnovaná pořadu Moje terapie. Poslouchali jsme 1. díl 2. série, který se jmenuje Najít důvod žít. Vypráví o Petře, která má diagnostikovanou emočně nestabilní poruchu osobnosti, a její terapeutce Eleně. Po poslechu jsme následně debatovali s tvůrkyněmi Klárou Tasovskou a Táňou Zabloudilovou.

Jaké je geneze celého pořadu? Jakým způsobem přišla Táňa k podcastu Moje terapie a jak těžké bylo tu myšlenku prosadit? A když přejdeme od celku k dnešnímu dílu, jakým způsobem se Klára dostala k jednotlivým hrdinům a jaké s nimi bylo natáčení?

Táňa: Je to docela jednoduché. Myšlenka vznikla před několika lety, kdy já jsem měla dojem, že se do mainstreamu začíná dostávat téma duševního zdraví a že lidé reagují i na další s tím spojená témata. Takže nejen téma terapie, ale třeba i braní antidepressiv a různých alternativních způsobů léčby. Nevím, jestli to tak bylo opravdu, nebo jestli to byl můj subjektivní dojem, ale já jsem to před pár lety začala vnímat. To jsem ještě pracovala na fulltime na Radiu Wave. A tam jsme měli sérii rozhovorů se známými osobnostmi – Kamilem Filou, kreslíčkou Toybox, Janem Škrobem – a oni mluvili tom, že mají nějaké duševní problémy, deprese, úzkosti, a co s tím dělají a proč. Byly to částečně takové zpovědi, hodně to rezonovalo a my jsme na to chtěli navázat.

Současně to byla stejná doba, kdy se u nás začalo mluvit o podcastech, ale ještě je nikdo moc nebral na vědomí. To už teď zní absurdně, protože každý má svůj podcast. Ale tehdy jsme se na Radiu Wave snažili přijít s nějakou kampaní, která by rozšiřovala povědomí o podcastech, protože jsme věděli, že ty anglicky mluvené se po světě už hodně poslouchají.

Já jsem už automaticky přemýšlela o tom, že by bylo fajn udělat podcast o terapii, protože to k sobě sedí, že se zaposloucháte do intimního hovoru dvou lidí. A nejlíp by to mohlo fungovat právě tady v tom formátu. Jako první podcast vznikl totiž v Radiu Wave pořad Zhasni. Dneska už se tam říká podcast leccemu a někdy si tam zvou lidi na rozhovory a někdy je to právě takováto podcastová série. Zhasni bylo o sexualitě a každý díl točil někdo jiný a někdo jiný tomu dělal zvukový design. A já si vlastně taky řekla, že bych chtěla mít u každého dílu jiného autora. Takže jsem je oslovila, je nás dohromady šest a každý z nás si natočil svůj díl. Já jsem přišla s tím základním nápadem a spolu jsme to ještě trochu dotvořili, aby se ustálil koncept, jaký dnes je a podle kterého vznikly dvě řady.

A ve kterém bodě do toho vstoupila Klára?

Klára: Já myslím, že Táňa nás oslovila hned na začátku, a tak rámcově jsme si řekli, kdo by chtěl zpracovávat jaké téma. Mě třeba tenkrát zajímalo vyhoření, někoho jiného potýkání se se znásilněním a každý si řekl, co by asi chtěl zpracovávat. Potom Táňa udělala výzvu, že hledáme participanty, kteří by se chtěli účastnit natáčení a otevřeně o tom mluvit. Myslím, že Táňa ještě spolupracovala i s nějakými spolky, které se zabývají duševním zdravím.

Táňa: No částečně. Já jsem poslala hrozně moc mailů terapeutům, a to bylo asi stěžejní. Já jsem jako vážně bombardovala terapeuty, které jsem nacházela na internetu. Ale část těch příběhů je tam, protože se přihlásil terapeut a ten oslovil někoho ze svých klientů. A druhá část je, že klient řekl svému terapeutovi, ať s ním jde do toho. Obě části jsou zhruba vyrovnané.

Klára: Táňa sesbírala všechny příběhy lidí, co se přihlásili, a dala nám to k dispozici. Potom jsme všichni diskutovali, co by pro koho bylo zajímavé, a aby ta série dohromady tvořila smysluplný celek. Takže takhle jsme se dostávali k lidem a ty vytipované jsme potom osobně obcházeli. Z toho vyplynulo, že ne všichni byli připravení osobně a intimně vyprávět celý příběh jejich terapie. Mně se třeba stalo, že první paní byla skvělá, ale zalekla se toho její terapeutka, takže jsme hledali dál.

Táňa: Já jsem to teď rychle počítala, jestli je tam víc klientů, kteří se přihlásili, a je to tak. Je to zhruba 65 procent a ti zbylí jsou, že řekl terapeut svému klientovi. Říkám to i kvůli tomu, že některým terapeutům to nepříjde etické říkat svým klientům. Ale názory terapeutů jsou na to hrozně různé. Mění se to od úplného nadšení, velké podpory a radosti, že se de-stigmatizují určitá témata, přes nějakou lehkou nedůvěru k úplnému nesouhlasu. Část terapeutů si myslí, že by to mohlo vstoupit do terapeutického procesu, a to negativním způsobem. Ale všichni, se kterými jsme my pracovali, si mysleli, že by to mohlo vstoupit pozitivním způsobem a vždycky oslovovali klienty, pro které by to mohlo být nějak zajímavé. Buď v tom, že ví, že klienti mají přirozenou potřebu s tím chodit na veřejnost, protože jsou aktivističtí a rádi přispívají k de-stigmatizaci. Nebo tam byla potřeba si to nějak převyprávět, zrekapitulovat, což je samo o sobě terapeutické. Takhle nad tím uvažovali ti terapeuti.

Máte zpětnou vazbu i od těch vašich respondentů? Jakým způsobem zanechala ta účast na terapii svůj otisk? Byl to skutečně ten pozitivní otisk?

Táňa: Od některých ano a je to různé. Co já vím, tak je pozitivní. To ale může znamenat, že pokud to nebylo úplně pozitivní, tak mi to neřekli. Já vím o těch pozitivních případech, kdy to ponouklo účastníky chodit víc ven s těmi problémy. To je příklad hrdinky 1. epizody 1. série, což je Anežka a její terapeutka Natálie. Anežka má instagramový projekt, kde se snaží dodávat sílu lidem, kteří mají nějaké duševní potíže a jsou si nejistí. A její terapeutka založila podpůrnou skupinu pro oběti sexuálního násilí. Obě to ponouklo být ještě důraznější, protože měly pocit, že je to jeden z mála prostorů, které dostaly, aby ten příběh sdílely a přišlo jim to důležité. Jinak si pamatuji, že to pro lidi bylo důležité a nějakou dobu z toho čerpali, protože to opravdu mělo ten terapeutický účinek. Člověk si u toho uvědomil, jak se v terapii posunul, co už mu pomohlo, co už neřeší. Tohle říkali skoro všichni účastníci.

A máte nějaké informace právě od Petry a Eleny z dnešního dílu? Jaký to na ně mělo dopad?

Klára: Co vím, tak všechny ohlasy, co měly zvenčí, byly pozitivní. To jim samozřejmě přineslo radost. Petra dělá peera a chtěla jít příkladem a to téma otevřít. Takže pomáhá klientům se stejnou problematikou. Myslím si, že jí to hodně povzbudilo, že má cenu o tom mluvit a něco s tím dělat. Myslím, že ani jejich vztah to nějak nepoznamenalo. Ony se takhle přirozeně chovaly už na první schůzce v kavárně, kdy mluvily otevřeně o všem. Byla jsem z toho skoro až zaražená, že si takhle v pohodě povídají o tom, jestli si Petra někde píchla inzulín nebo se šla zabít. Pro mě to bylo šokující, ale pro ně to bylo po těch letech už běžné a normální.

Jednotlivé epizody zní poměrně jednoduše, protože tam vystupují dvojice, které doplňují vyprávění. Oproti jiným formátům, co jsme slyšeli, jde o poměrně jednoduchou formu. Je to skutečně tak jednoduché natočit, jak to potom zní?

Klára: Já pracuju jako filmová režisérka a tam je všechno ještě o mnoho těžší. Takže pro mě tohle bylo jednodušší. Ale každý jsme měli zhruba šest hodin materiálu i na tuhle půlhodinku, protože to samozřejmě nešlo hned. Potřebovali jsme klidnější rozjezd, než se účastníci otevřeli a začali o těch tématech mluvit víc do hloubky. Nejlepší věci zazněly až později a tak. O struktuře jsme se bavili už u první série hned na začátku. Že budeme natáčet vždycky dvě hodiny s terapeutkou, dvě hodiny s klientkou a dvě hodiny s oběma zároveň. Osvědčilo se nám, že to funguje a že se za tu dobu dá ten

příběh odvyprávět z mnoha stran. Pak byl složitější úkol, dát to v té střížně všechno dohromady. A to už si potom dělal každý po svém. Někdo používal víc dialogu, někdo těch individuálních promluv.

Táňa: Nahrávání bylo fajn. Je zvláštní to říct, protože ty témata jsou strašně těžký. Ale my jsme pracovali s lidmi, kteří na to byli připravení. Kromě těch lidí, kteří mají těžké potíže jako Petra, tam máme i lidi, kteří nemají žádnou diagnózu, mají jen těžší období, nebo se snaží najít sami sebe, což je hrdinka posledního dílu druhé řady, který se jmenuje Musíš se zastavit a myslet na sebe. Myslím si, že to je klasický příklad dnešní mileniálky, která hrozně moc pracuje a je hrozně moc sebekritická. Prolíná se tím i ženské téma zděděné sebekritičnosti. Myslím si, že to je typ hrdinky, ve které se najde spousta lidí.

Zatímco Petra je hodně specifická, má tu hraniční poruchu extrémní. A málokdo se chce zabít tak moc jako Petra. Máme tam hodně lidí a jsou různí. Ale i s těmi, kteří měli hrozné problémy, se natáčelo v pohodě, protože už byli připravení. U těch lidí, co připravení nebyli, se to ukázalo během přípravných schůzek. I já si pamatuji, že jsem většinou z těch lidí měla nejistotu. Takže do toho šli vždycky lidi, kteří už ten problém měli zreflektovaný a byli připraveni vyprávět.

Nebo teď jsem si ještě vzpomněla na svůj díl z první série o Maxovi. Ten to tolik zesumírované neměl a nějak na to přišel během natáčení. Myslím si, že kdyby tam byl příběh, který by byl bolestivý, tak bychom do toho nešli. Měli bychom s tím problémem, protože jsme nechtěli, aby to v tom terapeutickém procesu způsobilo něco ošklivého. My jsme pracovali s tím, co bylo už zralé, aby se to mohlo dát ven.

Klára: Já myslím, že důležitá byla i příprava. Kdy se nejprve se všemi setkala sama Táňa a potom jsme si je rozebrali. Já jsem se třeba s Petrou sešla dvakrát ještě před natáčením. Myslím si, že to hodně pomohlo. Řekly jsme si, o čem se budeme bavit, a seznámily jsme se. A potom na natáčení jsme se už znaly a mohly jsme na něco navázat. To bylo důležité. Nepřišly jsme jen do studia něco nahrály, ale ta příprava byla dobrá.

Já bych se ještě vrátil k formě. Všechny záběry, které tam jsou, jsou detailní. Předpokládám, že to byl záměr. My jsme většinou zvyklí, že detailní záběr je u protagonisty, ale tady je to u obou. Je to vlastně formálně dialog. I díky těm detailním záběrům to působí velmi intimně a dialogicky. Ale mě by zajímalo, když jste točila zvlášť terapeutku a zvlášť Petru, je jasné, že jste točila její detail. Ale když jste točila dialog, jak jste dosáhla toho, že tam máte detaily obou?

Klára: Já si myslím, že jsou obě výborné. Jsou tak srostlé, dobře na sebe reagují a jsou otevřené. Já jsem volila stejné otázky, když byly spolu a když byla každá zvlášť. Začínalo to tím, jaké to bylo, když se poprvé viděly, co si myslely, jak to vnímaly a tak. A ony obě na to reagovaly a pustily se rovnou do dialogu. V minulém natáčení se mi tohle nestalo, že by terapeutka s klientkou byly na sebe tak navázané jako kdyby byly na terapii. A tady to takhle přirozeně vyplynulo, doplňovaly se a obě řekly svůj pohled. Ale je pravda, že někdy jsem tam stříhla i něco z toho, kdy byla Petra nebo terapeutka sama.

Když máte dvě respondentky spolu a chcete dosáhnout detailního záběru u obou, tak jste tam šermovala s rekordérem, nebo jste tam měla dva, nebo jak to vlastně bylo?

Klára: My jsme byly ve studiu, protože celé to natáčení probíhalo ve studiu. Seděly jsme každá u mikrofonu. Proto to bylo v pohodě a každý mohl mluvit, kdy chtěl. Nejprve jsme se toho báli, že to bude moc sterilní, když budeme nahrávat jen ve studiu, nebo že se respondenti třeba tolik neotevrou. Ale skoro ve všech případech se nám ukázalo, že to naopak fungovalo dobře. Mohli si občas skákat do řeči a my nemuseli hned reagovat s mikrofonem. Takže to zafungovalo dobře.

Vy jste Kláro zmiňovala, že jste filmová tvůrkyně. Mimochodem velmi oceňovaná. Spousta vašich počinů jako Půlnoc, Nic jako dřív, Pevnost získala mezinárodní ocenění. Nejsem si jistá, jestli toto bylo vaše první setkání s tvorbou čistě auditivní, nebo jste už předtím nějakou zkušenost měla. Můžete to nějak zreflektovat? Jaké to bylo se z vašeho běžného prostředí dostat do studia, kde během šesti hodin získáte veškerý materiál, se kterým potom ve střížně pracujete, a musíte se obejít zcela bez obrazu?

Klára: Já, když točím filmy, většinou pracuji trochu jinak. I když zrovna u zmíněné Půlnoci, to je taková audiovizuální esej o světelném znečištění, o tmě, a tam jsem vlastně pracovala podobně. Nejprve jsem si natočila zvukovou kostru a pak jsem k ní hledala obrazy. Součástí toho filmu je, že jsem se na týden nechala zavřít do tmy a tam jsem si nahrávala svůj osobní deník. Takže vlastně jen audio deník. Potom jsem natáčela různé rozhovory a k nim dotáčela obrazy. Tady se dá říct, že jsem se zvukovou složkou pracovala první a k tomu jsem dohledávala obrazy. Je to jiné. Mně nějak víc záleželo na té vizuální složce, protože já moc nemám ráda reportážní filmy, kde se něco moc řeší, a tak. Takže ty poslední Nic jako dřív byl observační film, kdy pro nás byla zásadní právě vizuální stránka. Takže jsem celkem uvítala nabídku Táni, kde jsem si mohla zkusit úplně čistě pracovat s rozhovorem a výpověďmi, a úplně opustit obraz. Je to úplně odlišný styl práce. Ale obojí mi přijde zajímavé a kdybych měla možnost, tak bych dělala tady ty audio věci ještě víc. Něčím mě to baví a ta imaginace, která se nabízí posluchačům, mi přijde zajímavá.

Jakým klíčem Táňa vybírala tvůrce pro celý cyklus, obě série, protože Klára Tasovská není jediná výrazná filmařka, která se tam objevila. Byla tam taky Apolena Rychlíková nebo Marika Pecháčková. Tak podle jakého klíče byli zvoleni autoři jednotlivých dílů?

Táňa: To je takový zvláštní mix. Jsou tam tyhle tři dokumentaristky a pak tam jsou dva moji dřívější kolegové z Radia Wave. A ti tam jsou, protože jsme byli kolegové a připadalo mi, že bychom mohli dobře fungovat. Petr Bouška kvůli tomu, že má blízko k tématu. Má na Radiu Wave dodneška pořad Balanc, kam si zve různé odborníky na duševní zdraví nebo sebezorození. A Jonáš Zbořil se taky věnoval podobným tématům. On chodil nabírat ty první rozhovory. Já jsem měla ten nápad a on ty rozhovory udělal a potom jsme je společně editovali. Takže jsme na sebe byli zvyklí. A ty tři ostatní dokumentaristky tam jsou, protože se mi líbila jejich práce. S Apolenou Rychlíkovou k sobě máme tematicky blízko, mluvily jsme spolu o tom a shodovaly jsme se, proto tam je. U Mariky Pecháčkové se mi kdysi líbil jeden její Náš venkov o takové malé vesnici, kde se všichni bojí uprchlíků, i když nikdy žádného uprchlíka neviděli. Omlouvám se, teď si nevzpomenu na název. A u Kláry by mě nikdy nenapadlo, že by tam byla. Mně se vždycky líbily její dokumenty a přišla mi jako dost nedosažitelná autorka. Ale díky Apoleně jsem se dozvěděla, že by se to Kláře určitě líbilo, tak jsem se jí zkusila zeptat.

Kromě týmu, který je lehce vychýlený směrem k ženským autorkám. I mezi protagonisty a psychoterapeuty jsou převážně ženy, pokud se nemýlím. Je to náhoda, nebo je to i tím, jaký typ lidí je ochotný jít do podobných projektů? Případně jaké problémy, témata jste chtěli do toho cyklu vnést?

Táňa: Myslím si, že trošku blíž k tomu mají ženy. Ona Moje terapie má tenhle problém i posluchačsky. Osmdesát procent posluchačů Mojí terapie jsou ženy, což nás vždycky mrzelo. Taky jsme do druhé řady dali epizodu Správnej chlap. My jsme se na to dostat tam muže nějak soustředili od začátku. A není to tím, že by nebyli muži terapeuti, mužů terapeutů je hodně, ale jde o to, že miň mužů chodí na terapii a miň je jich ochotno to sdílet. Oni se za to pořád víc stydí a pořád platí, že chlapi nepláčou. Takže bylo mnohem těžší shánět klienty. A vzhledem k tomu, že já jsem větší část našla přes klienty, tak to bylo způsobené tímto. Ženy jsou víc ochotné to sdílet a víc to chápou. Muži se tomu pořád brání, aby mluvili na veřejnosti o svých slabostech. Tohle je pořád ještě velké téma, aby muži byli ochotní se sebou

pracovat. Některé díly jsou o tom, že lidi nemají vyloženě nějakou poruchu, ale mají určitý druh nejistoty v nějaké oblasti a pracují na ní. A to muži nemají zažito, že by na sobě mohli pracovat a je ta možnost rozvíjet se tady tím směrem. Muži jsou zvyklí se rozvíjet kariérně, nebo v jiných oblastech, ale mnohem méně často je napadá, že by mohli být lepšími lidmi. Třeba, aby měli lepší vztahy s ostatními lidmi, to jsou od malička učeny ženy. A tuhle práci v rodinách častěji odvádí ženy. Starají se o to, jak se kdo cítí, a pomáhají různým členům rodiny, aby se vztahy zlepšovaly a vzájemně spolu fungovaly. To je typicky něco, co dělají v rodinách ženy.

Klára: Zároveň si myslím, že do druhé série se přihlásilo víc mužů. Ale pak jsme se s nimi scházeli a třeba i já jsem měla na výběr, jestli budu natáčet Petru, nebo tam byl nějaký muž, který se chtěl taky zabít. Ale mně Petra pro to přišla vhodnější. Měla to líp zformulované a hrozně se mi líbil ten jejich terapeutický vztah, co mají s Elen. A pro to, o čem má ten díl být, mi přišlo lepší natočit Petru s Elen. Takže potom ještě nastávala taková rozhodnutí, že jsme měli z jedné strany radost a ozval se nám nějaký muž, ale po tom napětí jsme si ho rozmysleli. Ale to byl asi jediný. Chtěli jsme to vyvážit. Ale potom převládlo i to, kdo je víc otevřený a uvěřitelnější postava.

To je velmi zajímavý postřeh. Ono to působí hrozně stereotypně, ale zjevně to nekonstruujeme. Je to tak, je to empirická zkušenost. Ale má zkušenost je, že jakmile oslovuji muže a ženy na téma, kde mají vyprávět o nějaké aktivitě, událostech a extrovertnějších tématech, tak je to přesně opačně. Že spíš muži jsou ochotní do toho jít, když mají čas nebo je to zaujme. Ženy to přebírají ze všech možných stran, nebo řeknou ano a pak radši ne. A tady je to naopak. To je velmi zajímavé a už to je asi téma ne úplně dokumentaristické. Do jaké míry je to dáno výchovou, nebo vnitřním založením ženy nebo muže. A je to zajímavé vidět na těch dokumentech, nejenom kdo v nich vystupuje, ale i kdo je poslouchá. Jak říkala Táňa, že osmdesát procent jsou ženy. To je poměrně vysoké procento.

Táňa: Ono se to bude podle mě měnit. Mladší generace už jsou často kluci podobně empatičtí jako holky. Už netrpí těmi starými klišé a nemyslí si, že kluci nepláčou a měli by smrdět potem a benzínem. Takže si myslím, že se to bude měnit. Hodně o tom mluví terapeut Karel Malimánek, který je ve 3. epizodě 2. řady. On říká něco hodně podobného, co jste říkal před chvílí. Sám jako terapeut si uvědomoval, že na svoje terapeutické supervize chodí často s tématy, která se týkají řešení problémů ve vnějším světě, a až po několika letech supervize si uvědomil, že by tam taky mohl chodit s tím, co se týká jeho vnitřního prožívání. A to je to terapeut. Taky byl nucený nějak reflektovat, že je naučený hrát nějakou mužskou roli a že by se tak pravděpodobně nechoval, kdyby byl žena.

Mně se celkově líbilo nejen to téma ale i ten dokument. Chci poděkovat za ten nápad. Líbí se mi, že se o terapiích mluví víc. Já za poslední dobu vidím víc lidí, kteří na terapie chodí, a proto mi to přijde hezké. Tím že vy jste tady naznačili, že jste to nahrávali ve studiu. Když to byl rozhovor, zasahovali jste do toho? Nebo jste nechali ten rozhovor plynout samotný a jen jste natukli to téma a nechali je vyprávět příběh, nebo jestli jste tam měli víc otázek?

Klára: Já jsem měla sadu otázek, kterou jsem si předem vypracovala. A jak už jsem říkala, tak jsem je aplikovala na klientku, když jsem s ní natáčela, a potom na terapeutku. A pak jsem ty stejné otázky pokládala oběma při tom společném natáčení. Ale tam se to občas rozjelo do jiných směrů, které jsem korigovala. Když jsem věděla, že je to moc detailní, nebo se to do toho dílu nevejde, tak jsem jim do toho vstoupila a nasměrovala je tou otázkou, kam jsem potřebovala. Takže ano, vstupovala jsem do toho hovoru. Ale ony byly fakt dobré a připravené na to, že ihned reagovaly na něco jiného. Úplně se do toho dostaly až na konci, kdy to už vypadalo, že mě vůbec nevnímají a dělají si takovou svoji terapii. A opravdu si tam otevíraly některé věci, které si ještě nikdy neotevřely a které jsme do toho dílu nedali. Takže to bylo zajímavé, že to takhle přirozeně plynulo. Ale myslím si, že je dobré být na to připravený, a právě to včas zastavit, když člověk cítí, že už ubíhají někam úplně jinam. A myslet na to, že potom ve

střízně je toho materiálu hodně a zaberu to spoustu času. Takže je dobré to co nejvíc zacílit na to, co má autor v hlavě a odkud kam má příběh vést.

Táňa: Já jsem taky měla vždycky sadu otázek. V tom druhém případě to měli oba potřebu nějak strukturovat, kouskovat, takže ti byli hodně otázkový. V prvním případě to byl ten Max a ten chtěl vyloženě vést. A u terapeutky, ta je zvyklá přednášet, takže ta by mohla mluvit úplně sama. Ale jak říká Klára, je hodně dobré si to předem připravit a taky když člověk ví, co dělá. Protože když to včasně neví, tak se mu to několikrát vymstí. A je během stříhání nejistý a během celé tvorby pochybuje o tom, co je to téma. A samozřejmě se tomu často nevyhnete, ale když to víte od začátku, je to lepší.

Já tedy musím říct Kláro, že když jste řekla, že se tam řeklo mezi terapeutkou a Petrou něco, co si ještě neřekly, tak teď by mě to strašně zajímalo. Ale rozumím tomu, že jste to potřebovala držet v tom svém původním záměru. Ale neměla jste trošku pokušení vydat se tím směrem, kterým jste neplánovala, že by to bylo třeba zajímavě jiskřivé? Nebo třeba tam hrálo i etické téma?

Klára: To určitě. Já nikdy nejdu přes přání respondentů. A tam mi vlastně Petra hned na té schůzce řekla, že je něco, čeho se teď lehce dotýkají na terapii a co nechce, aby v tom bylo. Takže na konci je tam tak lehce naznačeno, že se asi objeví něco, co to celé vysvětlí. Ale věděla jsem, že to z etického důvodu nechci použít. Navíc, jak si to oťukávaly, tak to nedávalo úplně smysl a pro posluchače by to nebylo srozumitelné. Bylo by to moc dlouhé a musela bych vyhodit něco jiného. Ale hlavně bylo jasné, že to nepoužiji, když ony samy nechtějí. Ale jinak je to super, když se stane něco nepředvídatelného, překvapí to samotného autora a dá se to pak použít.

Já bych se ráda ještě pozastavila nad formátem celého toho podcastu, kdy každou epizodu tvoří jiná autorská osobnost. Táňa zmiňovala i projekt Zhasni, který taky dělalo Radio Wave, kde se taky hodně uplatili filmoví dokumentaristi, kteří si mohli vyzkoušet audio. Jednotlivé díly se od sebe hodně liší a autoři se tam autorsky vyřádili. Nicméně Moje terapie je trošku jiný případ, kdy si říkám, do jaké míry je možnost tam vtisknout svůj rukopis? A jestli by nedávalo smysl, kdyby jednu sérii točil jeden autor? Z mého pohledu je tam totiž poměrně úzké manévrovací pole v tom, co se tam dá dát ze sebe, protože hlavní pozornost je na vztahu terapeuta a osobnosti. Je to otázka asi spíš na Táňu, ale zajímalo by mě i od Kláry, jestli měla pocit, že tam může výrazněji přispět vlastní invencí a odlišit to od ostatních dílů?

Táňa: Já si uvědomuji, že to vlastně nedává smysl, proč to točí parta. Kromě toho, že se nám líbilo se o tom společně bavit a mít tam různé lidi. To vyšlo úplně automaticky, že každý si udělá svůj díl, ale dávalo by větší smysl, když by to natočil celý jeden člověk. My, když jsme se o tom společně bavili, jsme byli všichni přepravení, že to bude všechno dost podobné a že tam nebudeme vyčnívat. Možná z toho trošku vyčnívá poslední díl první řady od Mariky Pecháčkové, ale to je i hlavní postavou. Ale i Marikou, protože měla tendenci být autorsky specifická. My jsme s tím až takový problém neměli a z mojí strany to není moc důsledné. Ve druhé řadě řekla Marika, že už tolik vyčnívat nechce a už tolik nevyčnívá. Důslednější dramaturg by samozřejmě dosáhl toho, aby ty díly byly co nejvíc podobné. Ale mně to nevadilo, že se jeden díl trochu vymykal. Jak se postupně rozjelo podcastování, tak si myslím, že už jsme na to víc zvyklí, a měla bych asi větší tendence držet to v přísnějších kolejích. Protože se u těch podcastů se osvědčuje, když jsou jednotnější, sevřenější a jasnější v té formě.

Klára měla jste vy jako autorka pokušení to nějakým způsobem udělat jinak, než se nabízelo?

Klára: Vůbec ne. Pro mě byla největší výzva naplnit nějaký koncept, který jsme si předem dali. Ale to asi pro všechny, aby to bylo co nejvíc podobné. A to mě na tom nějak bavilo. Je to takový minimalismus, který mi sedí, a ani nevím, co jiného bych tam přivedla. Přišlo mi důležité se soustředit čistě na ty dvě osoby a tiché sterilní prostředí. Kde natáčet byla zároveň asi největší debata mezi námi. Někteří chtěli

za nimi chodit domů, nebo je točit při reálné terapii a podobně. Ale pak se přirozeně ustálil tento koncept a myslím, že všem seděl a cítili se v něm svobodně. A nechtěli ho nějak pokoušet. Až na tu Mariku, ale já si myslím, že to je taky věc té účinkující klientky, která byla živější, divočejší. Ale taky se rámcově držela toho konceptu. Takže mně to vyhovovalo a taky si myslím, že když jsou jednotlivé díly podobnější tak mi to v tomhle případě vyhovuje.

Mariku tady nemáme, ale možná můžete nějak přetlumočit, proč tedy ve druhé sérii řekla, že nechce nijak vystupovat? Částečně jste to zodpověděly tím, že to bylo dané i tou respondentkou. Ale jestli třeba měla nějaké ohlasy, které ji odradily?

Táňa: To ani ne, já myslím, že to bylo její momentální naladění. Řekla to jakoby ve vtipu, že já nechci vždycky takhle vyčnívat a chci být taky normální. Nepřikládala bych tomu velkou váhu. Marika věci dělá ráda dost výrazně a specificky, takže to pro ni bylo trošku hůř zkousnutelné. Ale líbil se jí ten koncept, tak do toho šla. A ve druhé řadě přece jen trošku vybočuje, protože ona je autorkou druhého dílu, a to je terapie dítěte. Takže tam maminka tam vypráví za svoji malou dcerku, která má problém ve škole. A vybočuje to tím, že jsou tam jakoby tři postavy. Ale jinak to nevybočuje.

Koncept se překopíroval z první série i do druhé série, pokud budou vznikat ještě další série, což možná můžete naznačit, budete ho dále držet? Autoři, kteří si to už osahali v předchozích sériích, budou dále hledat příběhy a zpracovávat je?

Táňa: To uvidíme. My víme, že další řada terapie nebude. Protože jak jsem měla na začátku pocit, že to téma nějak proniká do mainstreamu a je dobré s ním pracovat, tak konkrétně na Radiu Wave je toho tématu teď spousta a myslíme si, že už to není až tak potřeba. I když každý ten příběh je jiný a vždycky je to zajímavé dozvědět se něco o dalším člověku, dalších diagnózách, problémech nebo druzích terapie. Ale chtěli jsme dělat zase něco jiného, takže budeme dělat něco jiného. A ještě se uvidí, co přesně a taky kdo přesně. To vyplyne z toho, co to nakonec bude. Tentokrát snad bude dávat smysl i ta dramaturgická úvaha a počet autorů, uvidíme.

Smysl to dává. Mně přijde ještě zajímavé, k tomu, co jste říkaly, ty dvě různé emoce, které se potom míchají při zapojení se do nějakého takového seriálu. Kdy třeba já mám osobně tendenci prosadit svůj styl, takže vstoupit do něčeho, co je předem dané, mi na jedné straně činí trochu problém, ale zároveň to je pohodlné. A nemyslím to špatně, ale vstoupit do něčeho, co už je dáno a je to vykomunikováno mezi vámi. To je moc fajn. Myslím si, že i ta jemnost autorského přístupu, který tam vlastně formálně není, ale vlastně tam je. V tomto případě je to Klára, která se ptala a doprovázela své protagonistky a stříhala to.

Pokud máte tuto formu zpětné vazby, zvedl se zájem o terapeuty, kteří vystupují ve vašich pořadech? Protože tak trošku jdou se svojí kůží na trh a je možné, že to poslouchá někdo, kdo má třeba podobný problém, a slyší přístup toho člověka, uklidňuje ho jeho hlas. Stalo se, že někdo poptal terapeuty na základě poslechu tohoto podcastu?

Táňa: To se stalo, bylo toho docela hodně a ještě se to pořád děje. A asi jsem s tím úplně nepočítala. Dost často se někdo ozve přímo těm terapeutům a pak se taky často ozývají lidi mně, buď abych jim dala číslo na toho konkrétního, nebo jestli jim můžu poradit někoho jiného, když nemají čas a tak. Takže si myslím, že několik našich terapeutů má nové klienty a často už měli plno. Takže jsme je přesměřovávali někam jinam, nebo i terapeuti jim nějak radili. Je to fajn v tom, že lidi se ozvou rovnou, otevřeně vám popíší ten problém a jsou si mnohem méně nejistí. Spadne tam ta obava, že ten člověk je divný nebo je blázen. Prostě slyší příběh, který je mu povědomý. A dotáhne ho to k tomu, že si řekne, že je normální chodit na terapii, protože tam chodí spousta lidí, kteří třeba jen nemají v něčem jasno, cítí se v nějakém ohledu nejistí, nebo třeba se potřebují poznat. Člověk neví, proč reaguje někdy tak,

jindy tak, a má ze sebe divný pocit a působí mu to úzkosti. A terapie mu pomůže k tomu sebezpoznání. Je to vlastně docela obyčejné, ale ty obyčejné věci bývají často důležité

Snahou Audiocafé je postrčit studenty, kteří neposlouchají audio, aby si poslechli různé typy toho, co vzniká, ale taky, aby se potkali s různými autorskými osobnostmi. Já bych ráda poprosila obě dnešní hostky, jestli by mohly nasměrovat studenty na svou další tvorbu, projekt, na kterém pracují. Klára je dokumentaristka, takže půjde spíš o filmové dokumenty. Případně, pokud je to stále aktuální, působí jako dramaturgyně HBO.

Klára: To už není pravda. Už se věnuji víceméně svojí tvorbě. Dramaturgyni dělám stále ale externě. Takže dělám pro Českou televizi, pro HBO, ale jako externista.

A Táňa, jak zmiňovala, působila na Radiu Wave a nyní je redaktorkou Alarmu. A je taky absolventkou FSS. Takže na co byste pozvali studenty, ať už k poslechu, nebo k podívání.

Táňa: Já začnu, protože Klára je víc tvůrkyně. Já jsem spíš publicistka, víc píšu a nejen na Alarm, ale když jsme u toho Alarmu, tak má dobré podcasty Kolaps, Kvóty, teď nám začal podcast, který se jmenuje Bulvár a je věnovaný městům, architektuře, urbanismu a tomu, jak se žije ve městech, takže to se dá poslouchat. A taky můžete najít na Českém rozhlasu Dvě seriál, který se jmenuje Paměť měst, kam jsem taky přispěla. To je série, kterou organizuje Apolena Rychlíková a je to seriál podcastů, kde se reflektují proměny města. Dost to souvisí s gentrifikací a s tím, jak se ve velkých městech proměňují části vnitřního centra, což tvoří tu první řadu. A teď je druhá řada, která se zabývá proměnami sídlišť. Takže pokud vás zajímá architektura, urbanismus, proměny měst, tak Paměť města najdete velmi snadno, když to dáte do Googlu.

Klára: Mě v poslední době nejvíce zaujal podcast pod Artyčok TV a jmenuje se Na čom makáš. Je to ze života umělců, kteří tápou a bádají nad tím, jaký smysl v dnešní době dává tvořit umění a studovat umělecké školy a soutěžit v disciplíně jako umění, kde se soutěžit nedá. Asi je to trochu osobní věc, protože já jsme taky studovala Akademii výtvarných umění. A to prostředí je velice srandovní. I ten podcast je hrozně vtipný. Jsou tam písničky autora a je to jeho osobní zkušenost, jsou tam výpovědi jeho kamarádů, ať už úspěšných světoznámých umělců, nebo těch, kterým se to nepodařilo. Potom se mi líbila podcastová série Sádlo na Radiu Wave, který zase otevírá důležité téma vzhledu. A z dokumentů portál Dafilms, kde se dá najít leccos. Z vlastní tvorby je na HBO můj poslední film Nic jako dřív. Jinak si myslím, že další filmy bohužel nejsou dostupné takhle internetově. Možná na České televizi v archivu jsme dělali takový kolektivní film Gottland podle knihy Mariusze Szczygieła. A tam jsem já dělala příběh Zdeňka Adamce, který se upálil v roce 2003 na Václaváku, takže zase je tam nějaké téma sebedestrukce a sebevraždy.